

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredo, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne pet- vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 83.

Obnoveitev nagodbe.

Na Dunaju, 26. februarja.

V četrtek se začne med dunajsko in med peštansko vlado pogajanja zaradi obnoveitev nagodbe. Ta pogajanja so velevažna in obe vladi sta se pripravili kar najbolje. Celo avstrijsko ministrstvo, ki je sicer v takih zadevah silno previdno in molčeče, ker neče podreti za seboj mostov za eventualno retirado, se je to pot oprijelo druge taktike. Poslalo je najprej dva svoja člana, ministra Derschatta in Pradeja v boj, da sta na javnih shodih ropotala zoper Ogrsko in sedaj je mobiliziralo še deželne zbore, da se oglašajo z gostobesednimi resolucijami.

Način, kako se obnovi nagodba, sega globoko v gospodarsko življenje prebivalstva. Odkar obstoji nagodba, so vedno zanj krvaveli cislitvanski naredi. Velika laž in prevara je, če se trdi, da imajo cislitvanski narodi kako korist od nagodbe. Korist imajo samo nemški industrijalci, ki prodajajo svoje izdelke na Ogrsko, poleg tega — ali bolje rečeno, v prvi vrsti — pa ima korist od nagodbe dinastija, ki hoče, da ostane armada enotna, ker je to predpogoj njene pozicije v svetu, a enotna armada je nemogoča, če se izvede državnopravna ločitev obeh polovic monarhije dosledno in popolnoma.

Narodom se pripoveduje, da hoče vlada pri obnovitvi nagodbe krepko in neustrašno zastopati in braniti njih gospodarske koristi, resno pa na to nihče ne misli; resno se gre dunajski vladi le za to, da ohrani in pridobi, kar je treba za vzdrževanje enotnosti armade.

Ko je ministrski predsednik Beck razvil svoj program, se je postavil na stališče, da se mora skleniti nagodba za dolgo let; raje nič, kakor nagodba, ki bi zopet veljala samo nekaj let. V tem istem zmislu sta go-

vorila tudi Prade v Libereih in Derschatta v Gorici. „Langfristiger Ausgleich“, to je zdaj parola. Za kolikor dlje časa se sklene nagodba, za toliko dlje časa je zagotovljena enotna armada. Kako bo z gospodarskimi koristmi cislitvanskih narodov, za to se ne meni noben pes.

Po veljavnem dogovoru se mora nagodba obnoviti do konca tekočega leta. Sedanja reciprociteta pomeha z 31. decembrom, in če dotlej nagodba ni obnovljena, stopi v veljavo carinska samostojnost obeh državnih polovic in nastanejo največje gospodarske in politične zmešnjave ne glede na to, da bo sčasoma konsekvence carinske samostojnosti brezdvomno personalna unija in razdelitev armade.

Napram inozemstvu ostaneta obe državni polovici do leta 1917. pač carinska celota, ker so do tedaj sklenjene trgovinske pogodbe, ki se ne dajo premeniti, med seboj pa bi se lahko obe državni polovici zapletli v najlepši carinski boj.

Ogrska vlada je voljna obnoviti nagodbo, toda le do leta 1917., s katerim letom potečejo trgovinske pogodbe z inozemstvom. O nagodbi, ki naj velja dlje, kakor do leta 1917., noče ogrska vlada ničesar slišati, dunajska vlada pa je po svojem programu, po jasnih izjavah ministrskega predsednika Becka in ministrov Pradeja in Derschatta vezana, skleniti samo nagodbo, ki bo veljala dlje kot do leta 1917.

Okrog tega, za koliko časa naj velja nagodba, se bo sukalo ves boj, ki se začne v četrtek. Ta boj ne bo dolg. Iz izjav ogrskega trgovinskega ministra Kossutha je razvidno, da hoče ogrska vlada, naj se nagodbena pogajanja dognana do 31. marca. S 1. aprilom bomo torej vedeli, pri čem da smo, a kaže se, da bodo tudi to pot zmagali Madjari. Kajti če bodo dovolili v dolgoletno nagodbo, jim jo bo

morala dunajska vlada drago plačati z žulji cislitvanskih narodov. Lahko se reče: V četrtek začne na Dunaju mešetariti, za koliko bodo odri cislitvanske davkoplačevalce.

Deželni zbori

Gradec 26. februarja. Na dnevnem reda današnje seje so bile volitve v odseke. Izmed slovenskih poslancev so bili izvoljeni: Kočvar v peticijski odsek, dr. Jankovič v šolski odsek, dr. Jurtela in Ferdo Rož v deželnokulturni odsek. Poročila deželnega odbora so se odkazala dotičnim odsekom. Poslanec grof Stürgkh je predlagal, naj bi se število članov v železniškem odseku zvišalo od 12 na 15 in se je volitev v ta odsek odgodila v svrhu posvetovanja glede razdelitve mandatov med strankami. Ta predlog je bil sprejet. Poslanec Hagenhofer je interpeliral radi neopravičene agitacije podružnic „Kmetijske družbe“ v zadevi državnoborskih volitev ter predlagal, naj se uvede zakon v varstvo planinstva. Na predlog barona Fraydenegga se je zvišalo število mandatov za občinski odsek od 9 na 12.

Praga 26. februarja. V današnji seji deželnega zbora so vložili načelniki vseh strank ta-le predlog: Zbornica naj naroči komisiji, ki je bila izvoljena v svrhu spremembe deželnega volilnega reda in deželnega reda, naj tekem štirinajstih dni poroča, če bi bilo umestno uvesti volilno dolžnost; v pozitivnem slučaju naj izdela načrt, s katerim se ima uvesti volilna dolžnost. Ta predlog naj se odkáže komisiji brez prvega čitanja.

Za Dalmacijo.

Dunaj 26. februarja. Dalmacija pripada že sto let Avstriji, toda v dolgi ti dobi ni država za njo prav nič storila. Vsled tega se nahaja se-

daj Dalmacija na robu gospodarskega propada, dasi bi bila lahko pravi bisser med avstrijskimi kronovinami in vir izdatnih dohodkov. Vse akcije dalmatinskih poslancev, da bi se Dalmaciji pomagalo, so bile dosedaj brezuspešne. Šele ko so se Dalmatinci sprejetjem reške resolucije nagnili odločno na ogrsko stran, so se dunajski krogi jeli nekoliko bolj zanimati za Dalmacijo in vlada je sklicala poseben odsek z nalogo, da se posvetuje, kako bi se dalo Dalmacijo gospodarsko dvigniti. Ta odsek je sedaj izvršil svoje delo in sestavil program, po katerem se bo sistematično jelo delati za gospodarsko povzdigo Dalmacije. Ministrski svet je ta program odobril in finančni minister je dovolil v svrhu uresničenja tega programa izdatna gmotna sredstva. Z izvedbo programa se je poverilo dalmatinsko nameštinstvo. Avstrijsko Primorje se direktno zveže z dalmatinskimi pristanišči in se uvedo brzovozni parniki, ki bodo vozili po možnosti vsak dan iz avstrijskega Primorja v Zader in obratno. Zgradi se ima več lokalnih železnic in pristanišč, na državne stroške se napravi več novih cest in mostov. V pospeševanje male obrti, ribarstva, poljedelstva, živinoreje, vinarstva in sadjarstva so določene izdatne vsote. Za ljudsko šolstvo se bo v bodoče vsako leto izdalo 300.000 K več kakor dosedaj. To akcijo vlade za Dalmacijo je iskreno pozdravljati, vendar pa je dvomljivo, ako si bo ž njo mogla Avstrija pridobiti že zdavna izgubljene simpatije Dalmatincev.

Nagodbena pogajanja.

Dunaj 26. februarja. Danes se je sestala avstrijska strokovna komisija za nagodbena pogajanja, jutri pa ima v tej zadevi sejo ministrski svet. Vlada stoji na stališču, da je zahtevati podaljšanje nagodbe do leta 1927., ker se v interesu mirnega raz-

voja morajo že vendar enkrat ustvariti med Avstrijo in Ogrsko stalne razmere. V slučaju, da bi ne bilo mogoče doseči sporazumljenja z ogrsko vlado, bo baron Beck povabil intervencijo krone, nakar bo sklican že v prihodnjih dneh kronski svet pod predsedstvom cesarjevem.

Budimpešta 26. februarja. V tukajšnjih političnih krogih se živahno razpravlja vprašanje, kaj se bo zgodilo, ako se ne bo posrečilo, skleniti do konca marca z avstrijsko vlado nagodbe. Očitajalno glasilo neodvisne stranke „Budapest“ odgovarja na to vprašanje, da bosta v tistem trenutku enostavno obe državni polovici kreirali samostojno carinsko ozemlje. Tega naziranja sta baje tudi dr. Wekerle in Kossuth.

Iz Macedonije.

Solun 26. februarja. V bližini Jenidža je prišlo do ljutega boja med bolgarskimi in grškimi četami. V boju je padlo 32 Bolgarov in prav toliko Grkov. Značilno je, da so v zadnjem času docela ponehali boji krščanskih čet s Turki, pač pa se kristjani pobijajo med seboj na žive in mrtve, kar seveda samo utrjuje stališče turške vlade.

Petrograd 26. februarja. Poluradna „Rossija“ priobčuje v zadevi macedonskega vprašanja članek, v katerem se odločno izreka proti oboroženi intervenciji v Macedoniji, kakor jo je sprožilo angleško časopisje.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd, 26. februarja. V poučenih krogih se zatrjuje, da zasedanje državne dume ne bo otvoril s prestolnim govorom car sam, marveč ministrski predsednik Stolypin, ki bo čital prestolno besedo v zimski palači. Car Nikolaj ostane v Carskem selu in ne pride v Petrograd. Za predsednika nove dume bo najbrže

LISTEK.

Strahovalci dveh kron.

Zgodovinska povest.

(Dolge.)

Vihar je že divjal z najljutejšo silo, ko se je Ladislav povrnil k svojemu očetu. Valovi so se kar igrali z Gjačičevo jadrenico, a ta je bila tako trdna, da je srečno kljubovala razljučenim elementom.

— Čemu si me dal klicati, oče? je vprašal Ladislav, in nekako očita-joče dostavil: Ravno ko sem hotel s svojo ženo izpregovoriti odločilno besedo, kakor si mi to vedno priporočal, pa je Gropa potkal na vrata.

— Nisem utegnil čakati. Kralj Gjačič je izročil sinu daljnogled in je z roko pokazal na senco, ki jih je bilo videti, kadar se je zabliškalo. Pogled na to stran. Velika ladja se bori z viharjem. Srednji jambor ji je vihar že zlomil. Bogat plen je tam vdobiti. Ali greva ponj, Ladislav?

Molčeje Ladislav skozi daljnogled motril tujo ladjo.

— Ne silim te, Ladislav. Obljubil sem ti, da bo tvoje ženitovanjsko potovanje mirno in res gospodsko, kajti mislil sem, da boš pri svoji ženi užival lepe ure. Prišlo je drugače.

Morda bi bilo zate prijetno razvedrilo, če poskusiva danes zopet enkrat svojo srečo?

Z napeto radovednostjo je čakal kralj Gjačič na odgovor svojega sina. Ladislav je le malo časa premišljeval in potem je pritrdil očetu.

— Prav tako, Ladislav, zdaj vidim, da si kri od moje krvi, je veselo vzkliknil kralj Gjačič. Z malo jadrenico in z maloštevilnih moštvo napasti neznano veliko ladjo, to je pravo junaštvo. Na ta način smo piratje postali veliki in močni. Torej na delo!

Kralj Gjačič je bil v tem trenutku ves premenjen. Bojevanje je bilo njegovo največje veselje in tudi če plen ni bil v nobenem razmerju z nevarnostjo in s trudom boja, vendar je bil vselej vesel vsake zmage, toliko bolj vesel, čim težje si jo je priboril.

Tudi v Ladislavu se je vzbudil bojeviti duh očetov, s toliko večjo silo, ker je v njem že itak vse kipelo valed jeze na Asunto. Tudi ko bi bil vedel, da pogine v tem boju, lotil bi se ga bil vendar, že zaradi nade, da stori z njim vred tudi Asunta žalostno smrt.

Čez krov je zadonel mogočni glas kralja Gjačiča.

— Dečki na krov! Razpnite dve

jadri, pripravite topove in sekire, ves plen bo Vaš!

Ta poziv v zvezi s to obljubo, je kar poživil vse moštvo. Dasi je imel Gjačič le deset mož na svoji jadrenici in je bilo gotovo, da jih je na ladji, ki so jo hoteli napasti, že enkrat toliko, ni vendar nihče niti trenotek pomislil, s kako nevarnostjo je združen nameravani napad.

In zopet je kralj Gjačič z glasom, ki se je kosal s tuljenjem viharja, zakričal:

— Gropa prevzame vodstvo krmla, moj sin Vas bo vodil pri napadu — naprej!

Jadra so bila v trenutku razpeta in vihar se je zapodil vanja, da je ječala vsa jadrenica in so se pripogibali jambori, kakor bi se hoteli zlomiti vsak trenotek. Kakor blisk je šla ladja čez morje.

Že so se razločili obrisi velike ladje, ki se je s polomljenimi jambori gugala na valovih, že je bila Gjačičeva jadrenica tako blizu ladje, da se je moglo razločiti posamezne osebe na krovu, ko se je Gjačič slučajno obrnil nazaj in zagledal, da drevi naravnost nanj malteška ladja, ki mu je sledila ves čas.

Nazaj, Gropa! Obrni hitro, drugače pridemo med dva ognja. Ladislav, pošlji malteški ladji naš pozdrav.

Jadrenica se je umaknila tako, da je prišla s široko stranjo v isto črto, kakor je veslala malteška ladja. V tem trenutku je Ladislav sprožil top. Zagrmelo je, a ko je prvi blisk razsvetlil noč, je Gjačič videl, da malteška ladja ni poškodovana in da drevi naravnost naprej.

Gjačičeva jadrenica se je bila v tem oddaljila od poškodovane ladje tako, da ji je bila malteška ladja zdaj dosti bliže. Kralj Gjačič je sprevidel, da je napad sedaj nemogoč in dasi se ga je polastila divja jeza, je imel vendar toliko preudarnosti, da je opustil misel na napad vzlic vsem ugovorom svojega sina in vzlic nevolji moštva. Gjačičeva jadrenica se je obrnila in je zopet nadaljevala svojo pot proti jugu.

V tem se je malteška ladja približala veliki ladji, ki ji je bil vihar polomil jambora. Po običajnih signalih in klicih se ji je približala toliko, da sta stali skoro stran ob stran.

— Hoj! — kdo tam? je zadonel klic z velike ladje.

— Tu kapetan Desantič z ladjo vojvode Dall Ferro.

— Tu Piali-paša z vojno ladjo „Soliman“. Kdo je streljal na Vas?

— Kralj piratov Gjačič, ki ga zasledujem. Hotel Vas je napasti in jas sem ga pregnal.

— Škoda, da ste ga pregnali. Zdaj bi bil že obešen. Na ladji imam 150 mož.

Desantič je vzlic viharju splezal na turško ladjo in pojasnil Piali-paši vse, kar se je zgodilo in da zasleduje pirate, da izve njih skrivališče. Piali-paša je že več mesecev zasledoval isti namen, a brez uspeha. Zdaj, ko je prišel piratom na sled, pa je bila njegova ladja poškodovana tako, da se ni mogel geniti. A odločil se je hitro.

— Vzemite me seboj, kapetan Desantič, je rekel Piali-paša. Moji ladji so se sicer polomila jambora, a drugače je trdna in bo že prestala ta vihar in si pomaga kakorkoli naprej, čim neha veter in se morje umiri. Vam pa, kapetan Desantič, se izkažem resnično hvaležnega, če mi pomagate zaslediti Gjačičevo skrivališče.

Desantič je bil seveda vesel, da je dobil takega pomočnika. Piali-paša je zapovedoval turškemu brodogradu, ki je čuvalo turške trgovske ladje in se trudil na vse načine, da bi piratstvo zadušil, vzlic sultanovemu ukazu, naj skuša pirate pridobiti kot zaveznike Turčije proti Benetkam.

Kmalu je Desantičeva jadrenica zopet razpela jadra in hitela za ladjo piratskega kralja. (Dolge prih.)

izvoljen knez Dolgorukov, brat prejšnjega podpredsednika Petra Dolgorukova.

Petrograd 26. februarja. Generala Kaulbars in Bilderling odločno protestujeta proti očitnemu Kuropatkinovim, da bi bila ona zakrivila dober del ruskih porazov na Daljnem Vztoku.

Bukarešt 26. februarja. V Kinovu so bili v petek iznova veliki protizidovski izgrede. Množica je vdrla v sinagogo in tamkaj vse razbila. Težko ranjenih je bilo 5 starih Židov. Zvečer je jela sodruga pleniti židovske prodajalnice. Premožnejše židovske rodbine beže iz mesta.

Kulturni boj na Franco-skem.

Pariz 26. februarja. Senat je sprejel zakonski načrt, ki določa, da se odpravljajo dolžnosti, shode in zborovanja prijavljati oblasti. S tem zakonom je omogočeno duhovnikom, da lahko berejo maše, ne da bi bilo treba to naznanjati oblasti, kakor je bilo to preje predpisano.

Pariz 26. februarja. Iz Rima se poroča, da je papež sprejel tri francoske škofe, katerim je izjavil, da ni nobene nade, da bi se posrečilo sporazumljenje med rimsko stolico in francosko vlado. Papež je izdal episkopatu nalog, naj vzdrži status quo, duhovniki naj pa tudi v bodoče ostanejo v cerkvi, ako tudi francoska vlada odloči drugače. Papež torej pozivlja francosko duhovščino na navadnostna upor proti državni oblasti.

Homo primigenius.

(Konec.)

„Još je vidljiv na krapinskem čovjeku i Processus postglenoidalis i to onako jako razvijen (sic!), kako to vidimo kod antropoida ali ne više kod recentnog čovjeka, barem ne u toj mjeri.“ (Ilewa) (Ruski prirodopisni časopis) 1904. Gorj.-Kramb. Potječe li moderni čovjek ravno od diluvijalnog Homo primigeniusa a p. 5)

„Die Abbildung 5 endlich stellt uns die Kombination der Stirne des Krapina-Menschen mit jener des Schimpansen dar und zeigt eine auffallende Übereinstimmung beider in allen Punkten: sowohl im Betrage der basalen Schwellung der Stirnbeine, in der nahezu gleichen Lage der vorderen inneren Gehirnschädelpartie, als auch in einer geschönten Übereinstimmung der Profilinien. (Sami anatomski karakteri!)“

Auser den kräftigen Supraorbitalrändern und der fliehenden Stirne der altdiluvialen Menschen müssen, auf Grund der soeben gemachten Beobachtungen, auch die Front-Nasal-Profilinie und die schräge Lage der Crista Galli resp. der Lamina cribrosa (sami anatomski znaki) als pithekoide (t. j. opišji) bezeichnet werden.“

(Gorj.-Kramb. Der paläolithische Mensch und seine Zeitgenossen aus dem Diluvium von Krapina in Kroat. Mitteil. d. Anthrop. Gesells. in Wien 1905. p. 206).

„Was zunächst die Überaugenränder betrifft, so belehrt uns die einer der Kalotten, dass das Kind des Homo primigenius, gerade wie dies bei den Anthropomorphen (t. j. neka skupina opic) der Fall ist, noch keine starken und vorstehenden Tori supraorbitales (nadočesni oboki) besessen hat und dass sich dieselben erst mit der stärkeren Entwicklung der Schlafmuskeln einstellen.“ (Torej popolnoma enak postanek).

(Gorj.-Kramb. — Der diluviale Mensch von Krapina und sein Verhältnis zum Menschen von Neandertal und Spy! Biol. Centralbl. 1905. p. 805). Ravnokar citirana razprava pa je ona, o kateri piše „Slovenec“ samozavestno: „Goto vo pa je to, da Groselj, suplent za naravoslovje, niti Krambergerjevih spisov v „Biologisches Centralblatt“ ne pozna.“

Takih in sličnih citatov bi lahko nagrmadil še cele pole, a iz teh se že zadostno spozna, da se more pri primerjanju skupnih znakov krapinskega človeka in opic, kakor jih je očrtal in jih razume Kramberger, govoriti edino le o homologijah v smislu primerjalne anatomije.

Ti citati sami že izpričujejo verdostojnost moje trditve, vrhutega pa jo lahko potrdi pri tedanjem razgovoru navzoči g. prof. S.

„Kako pa to,“ mi porečeš, „da prof. Kramberger čisto rabi besedo „analog“ in „Analogie“? (Našel sem jo v njegovih spisih nad desetkrat.) Števar je jako enostavna. On namreč

ne rabi besede „analog“ v strogem anatomskem smislu, ampak v nje popularnem pomenu, n. pr. mesto „slične“, „podobne“, „enake“. Evo dokaz! — „Am Keilbeine des Menschen von Krapina als auch an jenem von Spy I und II kommen interessante Verhältnisse vor. Wir sehen an den entsprechenden Resten einmal das Vorherrschen der Spina angularis analog (!) dem heutigen Menschen. (Mitth. der Antr. Ges. in Wien 1905 p. 220). Kramberger torej, ki povsod in s poudarkom zastopa mnenje, da se je današnji človek razvil iz Spy-krapinske rase, da so se torej današnji znaki človeškega okostja direktno razvili iz znakov Spy-krapinskega človeka, kateri znaki so torej, primerljani med seboj, homologije v najprijestnejšem pomenu te besede, Kramberger torej rabi zanje kljub temu izraz „analog“, kar jasno priča, da mu ta izraz le nadomestuje besedo „gleichartig“.

Toda podal bi lahko še več. Očrtal bi lahko iz Krambergerjevih del, kako si on predstavlja postanek krapinskega človeka iz še nižje razvitega in opicam še bolj sličnega bitja, ki je živelo v terciarni dobi. (Glej! Gorj.-Kramb. „Der diluviale Mensch von Krapina in Kroat.“ Földtani Közlöny. Bd. XXXVI. 1906 p. 321.) Ali pa čitaj v gori citirani hrvatski razpravi (p. 7): „Taj če pako čovjek imati očitno još jače nagnuto čelo, jače supraorbitalne nabore, protraktirane lice te dužju vilicu sa previnutim zubnim lukom itd. jednom riječi, mi ćemo motriti isti onaj razvoj kontinuitet prema torcieru (!), koji pratismo od starog diuvija do u sadašnost, samo će onaj kontinuitet ići u retrogradnom smislu.“

Ako še pripomnim, da sem prof. Krambergerja pri onem razgovoru izrecno opozoril, da ga porabim v služaju polemike, in mi on tega ni bral, in ako še dalje dostavim, da je član sedanjega „Slovenčevega“ uredništva, g. Tersegaj, pred leti v „Zori“ brez mojega dovoljenja objavil ves privaten pogovor z menoj, tedaj je jasno, na kateri strani je netačnost, neverdostnost in nevednost. Torej le pogumno Kniggeja in knjige v roke!

Da-li sem dobro informiran o spisih Krambergerja ali ne, sodbo o tem prepuščam čitateljem teh vrstic, „Slovenčevega“ reporterja pa opozarjam, da so mu vse gori citirane razprave pri meni na domu v vpogled!

Končno konstatiram, da nisem identičen z brezimnim prirodopisnim reporterjem „Slov. Naroda“.

Pavel Groselj.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. februarja.

— **Zakaj propadamo?** Časih so sentimentalni člankarji obilo pisali o tem, da propadamo, ker nimamo mladine za sabo. Sedaj se je nekaj te mladine odcepilo od narodno-napredne stranke, ter si pod vodstvom dr. Vladimira Ravniharja ustanovilo novo stranko. Botra sta dr. Robida, ki se je na Studencu tako grozovito ponesrečil, in dr. Stojec, o katerem nihče ničesar ne ve. Nova stranka izdaja svoje glasilo, in sicer pod imenom „Naša Doba“. To ime se je prej kot ne izbralo zategadelj, ker so možje prepričani, da je sedaj napočila Ravnihar-Robida Stojčeva doba! Mi nočemo napravljati nobenih dovtipov. Nasprotno, v svojo veliko žalost smo se prepričali, da je ta „Naša Doba“ nekaj nezasišano plitvega. Niti najmanjše izvirne bilke! Samo prazno, omlačeno snopje! Kaj takega naj zbere novo stranko okrog sebe? Ta nezabeljena godlja naj privabi koga k novi gospodarski mizi? Duševna impotenca prve vrste! Trojica Ravnihar-Stojec-Robida pa je o svoji onemoglosti tudi sama prepričana. Ne z uma svitlim mečem, nego s tisto reklamo, katere so se nekdanji posluževali konjederke, vabi prikaže v svoj tabor. „Nova Doba“ ima svojega „hišnega zdravnika“, ki brezplačno pové, kako se ozdravijo gnili zobje, katero mazilo je najboljšje proti garjem itd. Ima svojega „hišnega advokata“, ki brezplačno svetuje, kako se naj pravde prično, ima svojega opekarja, ki razklada, kako je kuhati opoko in tako dalje. Izve se, kako se preganjajo uši s teličkov in kaj najboljšje hasne mladim prašičkom, če jih je svinja pohodila. Torej prav po ameriškansko! To je dekadencija najnižje vrste in v resnici bi morali propasti, da bi ne imeli druge in boljše mladine. To, kar se zbira okrog „Naše Dobe“, ni ničesar drugega nego domišljava praznoglavo-

vost. Če se je to od nas odcepilo, radi tega naša stranka še ne bo propadla. In ravno to je, kar smo hoteli povedati!

— **Kočevozem prede.** Loyjeva politika pričenja sadove roditi! S kakšnim zaničevanjem so srli ti ljudje na nas in ponosno so se bahali, da pri njih ni mogoče, da bi popi kdaj prišli do površja. Odkar jih poznamo te „naprednjake“, so vedno koketirali s farštvom. Pri državnozborskih volitvah so s svojim luknjastim ščitom pokrivali prosta Elberta ali pa dvor-nega svetnika Šukljeta. Z emfazo pa so zahtevali nemških dušnih pastirjev. Dandanes jih imajo take nemške dušne pastirje. Erker, Sturm, Kreiner so prvi kočevski gadje in niti za piko niso boljši od tistih političnih kolar-nikov, kateri razsajajo po slovenskih farah. Sedaj žanjejo kočevski naojona-loi! Ne da se namreč prikriti, da se knezu Turjaškemu kot hunder-hander-kandidatu poštno tresajo hlačice. Kar nič ni gotovo, da bi ne pod-legel pred Obergföhlom, kateri je samo simpel profesor v Kočevju. Lojariji so pričeli uprizarjati volilne shode, da rešijo svojega vojvodo. Če je namreč še mogoče. Pa se jim nekako tako godi kot slovenskim naprednjakom, kadar zborujejo v kaki kmetijski vasi. Najprej so poskusili svojo sredo v Starem Logu. Pridri je na bojišče sam kočevski dekan, g. Erker, nek-danji Loyjev ljubljenc. Ko so do-speli lojevci, da bi zborovali, so jih sprejeli šolski otroci s piščalkami, „blechmusik“ je ropotala proti njim in konec je bil, da turjaški lakaji niti svojega shoda imeti niso mogli. Pač pa je bil pri župnišču imeniten shod, pri oknu sta govorila dekan in domači župnik ter fanatizirala mno-žico, da je le-ta kar divjala in tulila. Nič bolje se jim ni drugod godilo. V Poljanah pa so bili kočevski napred-njaki naravnost tepeni in kakor Fran-cozi pri Rossbachu so bežali proti Črmošnjicam. Za njimi pa so divjali poljanski fantje, ter jih obsipali s kamni in kletvinami. Torej: tout, comme chez nous! Vzlic temu pa lezejo Luckmani na Jesenicah, grof Barbo pa v Ljubljani klerikalcem v trebuh! Prav se godi tem ljudem!

— **Plačilo za izdajstvo.** Vlada je ponudila dr. Šusteršiču visok red za njegovo „delovanje“ v prid volilni reformi. Dr. Šusteršič je pa to odlikovanje velikodušno odklonil in se zadovolji s tajnimi plačili za izdajstvo obmejnih Slovencev. Ljub-ljanski škof je v ta namen že dobil 150.000 K, „Gospodarska zveza“ pa 20.000 gl. Kako visoko sploh je dr. Šusteršič prodal obmejne Slovence, bo pokazala bližnja bodočnost, ker za toliko blaga je visoka cena!

— **Žalostna statistika.** Iz ofi-cialnega letnega poročila, ki ga je izdal deželni šolski svet kranjski, povzamemo nastopno: Na kranjskem doslej še ni zavodov za one uboge otroke, ki vsled težkih telesnih ali pa duševnih hrib ne morejo obiskovati ljudskih šol. V šol. letu 1904/5 bilo je na Kranjskem 642 tavih otrok! A mimo teh pa je bilo dalje še 3347 otrok, ki niso obiskovali nobene šole, z vsem je torej bilo 3989 šoloobveznih otrok, ki so bili brez vsakega pouka! To znaša več, nego 4% vseh otrok, ki so dolžni šolo pohajati! Med onimi 3347 otroci, ki niso nikamor hodili v šolo, je bilo 814 takih, ki so imeli do najbližnje lj. šole 6 km hoda. — Razveseljivo bi pač bilo, če bi naši poslanci vsled splošne volilne pravice prišli do spoznaja, da mora dobra ljudska šola biti do-stopna vsem otrokom. A bo težko kaj; saj je črni general Šusteršič izdal parolo, da je ljudska šola prokletstvo za narod! — Nadalje poizvemo iz navedenega izveštja, da se na Kranjskem za izobrazbo dekljo prav malo stori. Niti ene javne dekliske meščanske šole nimamo na Kranjskem, pač pa preveč nunskih šol!

— **Nemški račun.** V sredo je bilo v Gradcu javno zborovanje nemških društev „Südmärke“ in „Schulvereine“. Ob tej priliki je govoril tudi Südmärkin potovalni učitelj Hoyer, ki je priznal, da hočejo Nemci germanizirati

Slovence in da pribore nemška „obrambna“ društva nemškemu narodu vse one slovenske pozicije, ki so bile nekdanj še nemška last. Navajal je tudi dosedanje germanizatorične uspehe. Leta 1890. so šteli Nemci na Štajerskem 67% vsega prebivalstva, na Koroškem je bilo leta 1890. izmed vsega prebivalstva 71% Nemcev, leta 1900 pa že 74 1/2%. Hoyer je preračunal, da bo Koroška, ako bo ponem-čevanje tej deželi tako na-predovalo, kakor do sedaj, v 80 letih popolnoma nemška! Pravil je, da nemški narod to mora doseči. Istotako, da si mora uglediti pot tja do Jadranskega morja, ki je „po zgodovini nemško“. Kakor leta 1848, tako mora še enkrat — a ta-krat za vedno! — vzplapolati na tr-žaškem magistratu črno-rdeče-rumena zastava — znamenje nad slovenskim narodom zmagovitega nemštva! — Da se na Koroškem ubije slo-venski živelj, zato je izdatno poskrbel naš slovenski izda-jica, dr. Šusteršič, ki ima pre-mnogo zaslug, da morda res v 80 letih na Koroškem ne bo več slovenskega naroda kot takega! Tudi za Štajersko je skrbel v tem smislu! Da bi Nemci zavladali na Kranjskem in v Istri, naj si pa le lepo iz glave izbijejo take misli. Sicer je pa reformiranje družbe sv. Cirila in Metoda nad vse nujno po-trebno, potrebna pa tudi ustanovitve društva, ki bi delovala proti „Süd-marki“ in se pečalo pred vsem z na-kupovanjem zemljišč, na katera naj bi naseljevalo zavedne Slovence!

— **Naslov ravnatelja** je dobil g. Ivan Pezdioč, nadučitelj na ljud-ski šoli v Kranju vsled svojega iz-bornega delovanja v dež. šolskem svetu.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V petek (par) se uprizori prvič iv sezoni Čajkovskega „Pi-kova dama“ kot častni večer tenorista g. M. pl. Rezunova, ki bo pel vlogo Hermana, katera spada med njegove najboljše. Gospod pl. Rezunov je bil mlad ruski častnik, ko je nekoč komponist A. Rubinstein čul njegov glas ter mu svetoval, naj se posveti umetnosti. Na Rubinstei-novo priporočilo je dobil mesto na petrogradskem konservatoriju, kate-rega je z odličnim uspehom dovršil. Prvi angažma je dobil v Saratovu ob Volgi, kjer je pod vodstvom Čajkovskega študiral in pel svojo prvo veliko vlogo Hermana v „Pikovi dami“. Pozneje je pel v Mi-lanu, Berlinu in v drugih večjih mestih. Njegov repertoar obsega 85 oper, katere je pel v ruskem, nem-škem, italijanskem in slovenskem je-ziku. Tudi na praškem narodnem gledališču je gostoval v „Pikovi dami“. Ker je g. pl. Rezunov umetnik izredne nadarjenosti in najresnejšega stremeljenja, ni dvoma, da ga naše občinstvo, kateremu je skozi vso se-zono posvečal svoje najboljše moči, počasti v prav obilem številu.

— **Slovensko gledališče.** Snuč-nja repriza Bernsteinove trodejanke „V stiski“ je bila dosti boljša od premiere. Gospa Taborska je prejela v znak izvanrednih simpatij, ki jih kot resnična umetnica uživa pri vsem gled. občinstvu kakor tudi v znak skromnega priznanja krasen šopek. Baš snuči. Kajti dokazala je, kaj zmore prava umetnica, tudi če ima partnerja, ki stoji daleko pod njeno črto. G. Dragutinović je bil snuči kot njen oče izboren — poleg Shyloka je ta uloga najdovrš-enejša, kar jih je g. Dragutinović ustvaril letos. In o njegovem Shyloku smo rekli, da je neprekosljiv. O ostalih vlogah velja, kar sem opomnil pri premieri; dostavljam le, da je g. Boleška napravil iz svoje neznatne epizodične dovršen karakter. Začetek predstave se je pripetilo, da je moral jedva dvigniti se zastor nemudoma zopet pasti, ker od nobenega konca ni bilo — sufleze. Slučaj je izzval hudomušen smeh, hujšega se ni zgodi-lo. Fr. K.

— **Zotizmi; g. Kristanu v al-bum, čitateljem pa v zabavo.** Gosp. Kristan je širni šrom sveta znan kot gledališki poročevalec „Slovenca“. Še celo v zlati Pragi ga poznaajo, od ta-krat, ko ga je neki tamošnji list za-radi njegovih v „Slovenca“ priobčenih kritik vsej javnosti v veliko zabavo postavil na pranger. Sicer gospod Kris-tan nima te slabe navade, ki jo imamo jaz in po svetu še par drugih ljudi, navado namreč, pod vsako javno izrečeno kritiko postaviti svoje ime in tako vzeti nase eventualne posledice tistih javno izrečenih besedi — in vendar vemo prav natanko vsi, da piše „Slovenca“ kritike g. Kristan.

Da se ne podpisuje, e! to mu štejemo naravnost v krščansko krepkost! Res je sicer, da je včasih riskantno, pod-pisati se; utegne kdo priti in me pri-jeti za jezik in za uha, in to je sem-tertja čisto neprijetno; če pa se ni-sem podpisal, kdo zlodja more doka-zati, da ima prav, če grabi ravno za mojim jezikom in mojimi uhi? Saj jih imajo drugi tudi in odgovorni uredni-jih ima zaaualaš zato ustvarjene! Res je sicer vse to, ampak kdor se pod-pisuje, pride lahko na sum, da se podpisuje zgolj iz ničemarnosti; ni-čemurnost pa ni katoliška čednost in zato se g. Kristan — samo iz tega razloga seveda — ne podpisuje. Gle-dališki kritik je pa le. Torej bi človek sodil, da je on tisti, ki gleda na to, kako bi ga (=gledališče) bilo mogoče boljbolj popularizirati (=snočni „Slovenec“), da je on torej tisti, ki si je stavil zadačo, poučiti intendanco in mene (kako pridem jaz v zvezo z in-tendanco, o tem vem ravno toliko, kakor g. Kristan) in da se je pri tem težavnem poslu poučevanja njemu izvil iz dna izmučenega srca vzdih, s katerim končava svoj pouk: Ja, ja! „Sus Minervam docet!“ Resnično, prav vsak bi tako mislil; in zato sem tudi jaz mislil, da je bil gospod Kristan tisti, ki se je prav kakor nekdanj sedaj že v bogu počivajoči Don Quixote zaletel in jel opletati okrog sebe, pumf, pumf, kamor je, samo da poka. Ali g. Kristan pravi: „Kdo mi do-kaže, da sem se jaz zaletel v Vas?“ — in ker mi dotični zaletel pri-pisuje zofistično naruro, sklepam iz tega odgovora, da je gospod Kris-tan resnično čisto nedolžen. — Kajti gospod Kristan je bil, wie männiglich bekant, predno je postal še celo v Pragi poznan gledališki kritik, feldwebel pri Kunoveih in torej kot bivša višja šarža gotovo ve, kaj je to: čast in pogun — in je torej na-mogoče, da bi lagal ali se zviljal ali celo čisto nevojšaki zatrobil retraite. Da ni gosp. Kristan tisti, ki se je lotil poučevanja intendance in se obtej priliki zapičil vame, to sklepam tudi iz njegove skromnosti. Sa da ga čisto zagotovo diči tudi ta čednost, to sem dokazal do evidence, ko sem povedal, zakaj se ne podpisuje. In v tej svoji prirojeni čednosti si vendar g. Kris-tan ne more umisljati, da bi pristojalo njemu — presojati, kaj je pravzaprav pravo: ali da se gledališče bolj in bolj približa ljudstvu (=snočni „Slovenec“) ali da se ljudstvo bolj in bolj približa gledališču. Stavim — celo, da bo pripoznal, da vzlic svoji vojaški karjeri ne ve, kaj prav-zaprav pravi ta stavek. Zato je zame doprinešen dokaz, da g. Kristan sicer res piše gled. kritike, — da mu pa še iz daleka ne pride na um, dati le en dober in uvaževanja vreden na-svet. In tako bi bilo čisto pogrešeno, da, za g. Kristana naravnost žaljivo, če bi proti njemu naperil resno pole-miko. Vsaj ni mogoče, storiti njega odgovornega za to, če prinese „Slo-venec“ čisto duhovita zavijanja in podtkanja! Neumnosti, ki jih mrgoli v tistih sestavkih, pa mu tuji ni smeti napravati — prosim, g. Kristan, je bil, predno je postal kritik — šarža. Serbus, gospod Kristan! Abtreten!

Če se javi kdo, ki ni Kristan, potem mu rad postrežem z dokazi: da je mene čisto pregrešno zapletel v vso afero. Da nimam z intendanco prav nič opraviti, niti z njeno re-pliko ne, da se mi torej tudi ne sme zabrusiti v obraz, da sem posebejni zofizem — izraz, ki ga g. Juvančič prav tako malo zasluži kakor pisec snučenega „Slovenčevega“ napada poh-valo, da ni zavijal, grdil, sumičil etc. etc. Fr. Kobal.

— **Dvojna mera.** Pregovor pravi: „quod licet Jovi etc.“ in tega se menda vedno drže Nemci, kadar jim je presojati dejanje Slovanov. Dr. Vošnjak piše v svojih „Spominih“, da so mu v deželnem zboru štajer-skem še leta 1868. klical v obraz Nemci „Moskau“ — ker so bili prej-šnje leto Čehi, na čelu jih Polacki in Rieger in nekateri Jugoslavlani — izmed Slovencev Iv. Vihar in Hudec — obiskali etnografsko razstavo v Moskvi. Preteklo jesen pa je nemški dunajski „Männergesang-Verein“ po-setil stolico Germanije, kjer so se mu povsod napravljale burne ova-cije in je govoril tamošnji župan jako pomemben, izvijajoč politični govor! Seveda ima Nemec v takih slučajih vedno pripravljeno opombo nasproti Slovanu: „Ja Bauer, das ist was anderes!“

— **Javno predavanje.** V petek zvečer, točno ob 8. uri, bo preda-val g. A. Chraska v hotelu „Ili-rija“ v Kolodvorskih ulicah (= dvorani na dvorišču) o temi: „Kako je Jezus utencem svojim umival noge.“ Bode se tudi pele. Vstop prost.

— **Oskrbovalnica za jetičnike** ima vkljub svojemu kratkemu obstanku že obilo posla, kar dokazuje, kako prepotrebna je bila ta naprava. Mnogi jetičniki se zglašajo sami, da dobe v svoji težki boleani okrepčila in pod-pore, druge — in to so v profilakti-čnem cizru važnejši slučaji — nana-

njajo znaneci, zdravniki itd., da se njih po večini žalostno rodbinske in stanovanjske razmere urede po higijenskih načelih. — Ker se je v sadnjih dneh opetovano pripetilo, da se stranke zlagajo pri predstavitvi „Kranjske podružnice avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih“, naj bodo še enkrat poudarjeno, da je oglede nasloviti naravnost na „Oskrbovalnico za jetičnike“. Najbolje se vrši oglaš pisanim potom, po dopisnici, ki navaja ime in stanovanje stranke, ki želi pomoči. Kajti oskrbovalnica intervenira v vseh slučajih šele potem, ko so njeni funkcionarji na lici mesta dognali rodbinske, stanovanjske in premoženjske razmere zgašene stranke. Oglaš odda se tudi lahko v pisemskem obiralniku, ki se nahaja v vratih oskrbovalnice v „Mestnem domu“.

— **Homo primigenius.** Radi pomankanja prostora smo morali ta referat razdeliti na dva dela, tako včeraj imeli odomek sam zase nima pravega pomena. Kdor se torej zanima za stvar, naj ga prečita nanovo. Obenem naj se v njem čita: Kann es keinem Zweifel unterliegen, dass, in ne kann es keinem Zweifel, dass.

— **Občni zbor pogrebne družbe** bratovščine sv. Jozefa ima prihodno nedeljo, dne 3. sučca ob 9. uri dopoldne v mali dvorani „Mestnega doma“ svoj redni občni zbor, ob pol 3. uri istega dne pa bo slovesna sv. maša v cerkvi Jezusovega srca. Ker so postavljene zelo važne točke za nadaljni razvoj društva na dnevni red, je želeli polnoštevilne udeležbe.

— **Generalna direkcija Južne železnice** razglasa sledeče: V sled pasivni resistance delavskega osebja v Trstu se ne sme sprejemati od 26. t. m. do preklica tovarno blago namenjeno v Trst južni kolodvor, Trst državna železnica prosta luka železniško skladišče, in Trst južna železnica prosta luka železniško skladišče. Sprejemati se sme le blago po določilih § 55 obratnega poslovnika. Tovarno blago, ki je že sprejeto, se odpošlje na določeno mesto. Tudi v Trstu Južni kolodvor, Trst Državna železnica prosta luka železniško skladišče in Trst Južna železnica prosta luka železniško skladišče se tovarno blago sprejema le po § 55 obratnega poslovnika.

— **Zvišanje cen.** Cena avstr. ogr. gumiranemu suknu se zviša za 10%. Cene pletenim se zvišajo za 15%, one perila pa za 10% s 1. marca.

— **Veselje v cerkvi.** Iz Turjaka se nam piše: Preteklo nedeljo je bral naš župnik „Slov. Narod“ na prižnici in sicer spis, kako krasno je bilo na zadnji veselici v Turjaku. Ko je bilo čitanja konec, so se vsi ljudje tako smejali, da se niso mogli nehati. Celo župnik je bil očitno jako dobre volje.

— **Razglas.** Trimesečen mlekarški tečaj priredi c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno s kranjskimi deželnim odborom na Vrhniki, in sicer od dne 1. aprila do 30. junija t. l. Tečaj bo teoretično-praktičen ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo poglavito o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vsil tudi pouk o mlekarški kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmi molzne živine, o kužnih boleznih ter o mlekarškem knjigovodstvu in računstvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarških strojev in tudi parnih kotlov. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme le 12 udeležencev, ki dobe brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Prošnje za sprejem je poslati do 20. marca t. l. na odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kakšni mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarске zadruge. Po končanem tečaju se morajo udeleženci podvreči izpitu ter dobe o njem sprave, ki jih usposobi za voditelje mlekarne.

— **Strokovna predavanja o vinarstvu.** C. kr. vinarstvo nadzorstvo za Kranjsko priredi tekom meseca marca t. l. predavanja o novem vinogradstvu združena s praktičnim razkazovanjem spomladne režnje, cepčenja trt itd. in sicer predava c. kr. vinarški nadzornik B. Skalič v sledečih občinah: dne 3. marca dopoldne v Mirni peči, dne 8. marca dopoldne v Mokronogu, 9. marca dopoldne v Trzinu, 10. marca dopoldne v St. Janžu, 11. marca dopoldne v Radečah pri Zidanem mostu, dne 17. marca dopoldne v Stopičah, dne 19. marca zjutraj v Sv. Križu pri Litiji, dne 24. marca dopoldne v Orehoviču, dne 25. marca na Primskovem. Vinarški asistent V. Skubeč pa predava: 1. marca dopoldne v Trebelnem, 3. marca dopoldne na Dvoru pri Žužemberku, 4. marca dopoldne na Bučki, 5. marca dopoldne v Studenou,

popoldne na Raki, 8. marca popoldne na Suhorju pri Metliki, 9. marca dopoldne v Črnomlju pri državni trtnici, 10. marca popoldne v Maverlah, 11. marca popoldne v Stražnem vrhu, 12. marca dopoldne v Dragatušu, 13. marca dopoldne v Talčem vrhu, 14. marca dopoldne v Dobljah, 15. marca dopoldne na Vinici, 16. marca dopoldne v Starem trgu pri Kočevju, 19. marca dopoldne v Ajdovcu, 20. marca popoldne v Poljanah, 21. marca dopoldne v Toplicah, 24. marca dopoldne v Bujah pri Košani (subv. trtnica), 25. marca dopoldne v Gornjih Vremah na Notranjskem. Predavanja se vrše, kjer je to le mogoče, v šolskih prostorih, praktična razkazovanja pa v vinogradih oziroma trtnicah.

— **Novo društvo.** V Novem mestu se je ustanovilo „Društvo državnih pomožnih uradnikov za okrožje Novo mesto“.

— **Zginil je** 24letni nekoliko slaboumi in božastni občinski revež Alojzij Sajevac, ki je bil pri obči predstojniku v Hruševcu pri Prečni na Dolenjskem.

— **Kolesni zobje so** je zdravil. 16. t. m. sta se na žagi Franca Šerka v Čerknici ravšala 17letna žagarjeva hči Frančiška Meden in delavec Jožef Logar zaradi svinčnika, ki ga je Meden hotela Logarju vzeti. Pri tem se je dekle umakalo Logarju in prišlo z obleko v dotiko z gonilnim kolesom, ki jo je zgrabilo in so ji njegovi zobje zmečkali vso levo roko in je bilo dekle po levi nogi, glavi in drugod tako hudo poškodovano, da je 20. t. m. umrlo v bolnišnici.

— **Poštene usmiljenke.** Gospa N. z Reke je vzela pred mesecem dni svojo hčerko iz samostana „De Notre Dame“ v Trnovem pri Ilir. Bistrici domov ter ob tej priliki plačala ves dolžni znesek nuna. Ker na opetovane prošnje trnovske nune niso hotele poslati pri njih puščene kovega gospe N. na Reko, prišla je gospa sama k njim in prišla do svoje lastnine le po interveniranju bistriške sodnje. Nune so namreč hotele, da bi jim gospa 2krat plačala za svojo hčerko.

— **Izpod Nanosa hrenoviške občine.** T-meljem § 19. tiskovnega zakona pozivljem Vas, da priobčite v zakonitem roku sledeči popravek dnevnice vesti, priobčene v 24. številu „Slov. Naroda“, z dne 29. 1. 1907 pod naslovom „Izpod Nanosa hrenoviške občine“. Ni res, da sem začel sejati preprič med gospodom kaplanom in župnikom, da tožim gospoda kaplana župniku, in da se župniku prilizujem, da bi kaplana spodjedel, res pa je, da se jaz ne vtikam na prav noben način v razmere med omenjenima gospodoma. Ni res, da sem „predpretekli ponedeljek“, to je 21. 1. 1907, ko je gospod kaplan prišel zvečer domov in stopil v svoje stanovanje, s svojo ženo pridrl za njim, ga zavratno napadel baje z nožem, in da so bližnji sosede rešili kaplana iz sovražnikovih rok večje nevarnosti, res pa je, da sva se dotični večer z gospodom kaplanom, ko sem mu odprl hišne duri, sporekla, a ne, da bi ga bil napadel na kakršenkoli način, in res, da so sosede prišli, ko je bilo prerekanje že končano. — V Ljubljani, dne 24. svečana 1907. — Ivan Papler. — Op. uredništva: Tale Papler je pa že odsile nesramen. Pravi klerikalec, ki laže, da se karkadi. Seveda je vse do pičice resnično, kar smo mi pisali, Papler pa laže, da bi se ubranil sodnje.

— **Odseku „žalskega Sokola“** v Braslovčah je daroval gosp. Jakob Pukl, veleposestnik v Ezerdorfu 50 K, g. Štef. Rojnik v Gradcu 6 K, gđ. Ljubica Rossner je nabrala 5 K 40 v. Vsem blagodušnim dobrotnikom iskrena sokolska hvala.

— **Iz Trate pri Gorenji vasi na Gorenjskem** se nam piše: Pretekli petek je bila pri nas občinska seja in so bile volitve 3 članov v krajni šolski svet. Ker so zmagali neodvisni kandidati, je nasprotne tako silno poparilo in neki klerikalni general je postal kar na mah grizav.

— **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** zboruje v nedeljo, dne 3. marca t. l. v Smartnem točno ob 11. uri po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika. 2. Zapisnik in dopisi. 3. O shodu v Gradcu. 4. Šolska zgodovina šmartinskega, razpravlja gosp. Burdian. 5. Slovenska šolska Matica in mi; poročilo g. Šijanec. 6. Slučajnosti. — Prijatelji učiteljstva in šolstva so kot gostje dobrodošli.

— **Šmartinsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje v nedeljo, dne 3. marca ob eni uri pop. v smarju pri Jelšah v navadnih prostorih.

— **Prijet vojaški begun.** V Mariboru so aretirali Ludvika Smoleka, ki je 10. januarja pobegnil iz garnizijskega zapora v Gradcu.

— **12letni pošilalec.** 12letni Frano Tišek iz St. Petra pri Mariboru je zaigral hlev svojemu gospodarju iz maščevanja. Obsojen je bil

valed svoje mladosti na štiri tedne ječe, potem ga pa oddado v poboljševalnico.

— **Čudna nesreča.** V Andritsu pri Gradcu je šel smodnišni delavec Frano Benjak mimo ognja. Ker je skočila iskra v njegovo obleko, ki je bila napolnjena s smodnikovim prahom, je bil mož naenkrat ves v ognju. Hitri pomoči se je posrešilo, da je dobil opekline le na desni roki. Prepeljali so ga v grško bolnico.

— **Štira je skočila** včeraj ra južnem kolodvoru v Beljaku lokomotiva brzovlaka, ki je prišel iz Pontablja, in potegnila za seboj tri vozove. Nesreče ni bilo nobene.

— **Narodna prosveta in Pevske in glasbene društve v Gorici** priredita v nedeljo, dne 3. marca t. l. v spomin Simona Gregorčiča v dvorani „Trgovskega doma“ akademijo.

— **Prijet zapeljive mladik deklet.** Goriska policija je prišla 45letnega Kodermaca vulgo „Mangafiasche“ iz Gorice, ki je vabil s sladkorjem k sebi mlade šolske učenke z namenom, da jih zlorabi. Dekleta so se v šoli pritoževala, da neki človek neprenehoma hodi za njimi. Večino svojih zločinov je napravil že pred 2 leti. Tedaj je tudi zvečer v veži hotel posiliti dekle. Mimo je pa prišel ravno neki gospod in dekle je ušlo. Tedaj zločinca niso mogli dobiti.

— **Na tri dni zapora** je bil obsojen 19letni A. Bašin iz Solkana, ker je maskiran na pustni torek v Gorici baje parkrat zaklical „Živio Slovenici!“ Kaj pa tisti Lah, ki so demonstirali po Gorici z barvami italijanskega kraljestva in tisti, ki so napadli Slovence brez povoda?

— **Iz Opatije** se nam piše: V notici „Tajinstveno klicanje na pomoč“ dne 22. t. m. je bila zabeležena tu razširjena govorica, da se je vstopil 1. 1877. v Leskovcu na Spodnjem Štajerskem rojeni Franjo Koželj, pekovski mojster v Ičićih pri Opatiji. Ta govorica se je izkazala kot neutemeljena. Koželj je na dan, ko se mu je vse prodalo, odpoštoval v Pulj, kjer je dobil službo. Kdo se je potopil, se še do danes ni dognalo.

— **Pasivna resistance železničarjev v Trstu.** V Trstu znaša število železničarjev, ki se udeležujejo pasivne resistance, 1000, in sicer jih je 600 na južni, 400 pa na državni železnici. Kakor se čuje, noče južna železnica ničesar vedeti o kakih pogajanjih, češ, da ima že itak tako kolosalne izdatke, da absolutno ne more ugoditi uslužbencom. V slučaju, da je ta vest resnična, je mogoče, da se na južni železnici že v kratkem ustavi ves tovarni promet. Doselej še resistance ni posebno občutno vplivala na promet: tovarni vlaki pač imajo znatne zamude, dočim vozijo osebni vlaki kakor navadno. Včeraj je bila v železniškem ministrstvu pod predsedstvom ministra dr. pl. Derschatta konferenca, ki se je posvetovala o predlogih, ki se naj stavijo uslužbencom v svrhu, da opuste resistance. Uslužbenici so predložili svoje zahteve ravnatelju drž. železnice v Trstu, dvornemu svetniku Ruffu, ki jim je naznanil, da je železniški minister voljan sprejeti deputacijo železničarjev. Snoči so železničarji izvolili to deputacijo, ki jo bo dr. Derschatta sprejel pojutrnjem Uslužbenici drž. železnice izjavljajo, da opuste pasivno resistance, ako ugotovi vlada njihovim zahtevam, samo v slučaju, ako tudi južna železnica akceptuje zahteve svojih uslužbencev. Na tukajšnjem kolodvoru se drže uslužbenici še dokaj pasivno, zatrjuje se pa, da prično energično s pasivno resistance vsi železniški uslužbenici od Trsta do Pragerskega, ako se ne ugoti njihovim zahtevam do 1. marca.

— **Kože so kradli v Trstu** delavci spedijski trditi „Adriatica“. Zaprli so tri sumljive osebe. Ukradene kože so vredne 700 K.

— **Uspela žepna tatvina.** Mariji Brakovič v Trstu je neznan tat ukradel iz žepa denarnico s 300 kronami.

— **Slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju.** V redni občni zbor slovenskega akad. društva „Slovenija“ na Dunaju se vrši dne 2. marca t. l. ob polu 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

— **Drang nach Osten.** Iz Galicije se nam piše: Pruska in nemška vlada se strašno napenja in trudi, da bi uničila poljski živelj v Poznaju. Poljski otroci morajo blebetati šolsko molitev (očenaš) v nemškem jeziku. Ali vendar se poljsko mišljenje in stari ponos vedno bolj krepita radi prevelikega pritiska, kar so pokazale zadnje volitve v državni zbor. Sedaj je posegla Nemčija še po drugem sredstvu. Kakor znano, ima država več milijonov na razpolago za kolonizacijo na jezikovni meji. A poljski element dela nemški upravi v tem oziru veliko preglavico in kupuje vsa na prodaj stojišča posestev. Kaj si je izmislija premetena nemška glavica. Posvala je vse v Galiciji bi-

vajoče nemške koloniste — za časa Jozefa II. je bilo prišlo več stoletič Nemcev v deželo — da naj se preselijo v Prusijo, kjer se jim ponujajo jako ugodne selivne razmere; denar in zemlja se jim prepusti. In sedaj se selijo cele vasi iz Galicije v Nemčijo. Tu blizu mojega bivališča je bila nemška vas „Felsendorf“, protestantska naselbina iz rajha. Kar čez noč jih je smanjkalo! Poprodavši vse, deloma jako bogato imetje Masurum, so jo popihali med svoje brate nazaj. Morebiti zato, ker so popolnoma večji poljskemu jeziku? Kdo ve?

— **Organizacija slovenske kolonije v Egiptu.** Znano je, da živi v Egiptu nekaj tisoč Slovencev, največ v Goriskem in v Krasi. Pred leti je v Egiptu živeči slovenski zdravnik poskusil organizirati te koloniste, a uspeha menda ni dosegel. Zdaj se je tega lotil energični in delavni Andrej Gabršček. Z ladjo „Semiramis“ se je te dni pripeljal v Egipt in obišče Aleksandrijo, Kairo, Port-Said in druge kraje, koder žive Slovenci, z namenom, da ustvari krepko narodno in gospodarsko organizacijo slovenski koloniji ob Nilu.

— **Panorama-kosmerama na Dvorskem trgu pod „Narodno kavarano“** nam kaže ta teden prelepo Grško, predvsem pa ostaline znamenitih starogrških svetišč. Serija se odlikuje po posebno čistih in jasnih slikah, zato priporočamo zlasti dijaštvu, da si ogleda te prekrasne reči. Pa tudi vsakomur drugemu jo je najtopleje priporočati!

— **Ukradena** je bila včeraj v „Zavodu sv. Marte“ služkinji Jožefi Kiskovi 10 K vredna srebrna ženska ura in 6 K denarja; služkinji Ani Kranjčevi pa 4 K denarja in zlat prstan, vreden 10 K.

— **Delavske gibanje.** Včeraj se je odpeljal o južnega kolodvora v Ameriko 18 Hrvatov in 96 Slovencev, v Mölbrück je šlo 36 Macedoncev, v Heb 50, v Bregenc pa 11 Hrvatov. Z Dunaja je prišlo 14 Kočevarjev, z Rumunskega pa 34 Slovencev.

— **Izgubil** je gosp. Fran Kovač zlat privesek za uro.

— **Jugoslovanske vesti.** Aretiran urednik. Bosansko-hercegovinska vlada je dala zapreti urednika „Srbske Rieči“, Vaso Grgiča, ker so ga obdolžili hudodelstva veleizdaje. Na njegovem domu je policija odredila hišno preiskavo in zaplenila 5000 fotografij kralja Petra. „Srbska Rieč“ priobčuje odprto pismo na bosansko vlado, v katerem jo opozarja na žaljivo pisavo „Hrvatskega Dnevnika“ proti Srbiji in kralju Petru in jo pozivlja, naj napravi konec tem žalitvam, sicer naj sama nosi odgovornost za izgrede, ki bi nastali, ako bi se naprej smelo v deželi brez kazni grdit vse, kar je Srbom sveto.

— **Tisočletnica pokristjanjenja Bolgarov** se bo slavila, kakor smo že poročali, letos 15. maja. V Sofiji se pri tej priliki priredijo velike svečanosti, katerih se udeležijo vsi bolgarski narod. V prslavo jubileja se naroči posebna himna. Konkurz za to himno se razpiše tekom tega tedna.

— **Slavjansko blagotvorniteljno društvo** v Sofiji obstoji že sedem let. Predsednik tega društva je znani bolgarski patriot S. S. Bobčev, ki je tudi predsednik „Zveze jugoslovanskih književnikov in časnikaev“. Društvo že izdaje neto leto svoje glasilo „Slavjanski Glas“, ki je izbornou urejevan. Letos je društvo osnovalo „Jugoslovansko čitalnico“. Članov ima okoli 1000, dohodkov je pa imelo v preteklem letu 7500 levov.

— **Bolgarski vseučiliščniki v Belgradu.** Kakor poroča „Den“, se je na srbsk v vseučilišču v Belgradu do sedaj vpisalo 100 bolgarskih akademikov, in skribiralo pa se jih še bo okoli sto, da bo torej na belgradski univerzi nad 200 bolgarskih dijakov.

— **Najnovejše novice.** Eksplozija na torpedovki. Na francoski torpedovki „Cabyle“ je eksplodiral kotel. Več oseb je bilo težko ranjenih, a ubiti ni bil nihče.

— **Črnogorska knežinja** Milena biva sedaj pri svoji hčeri Heleni, italijanski kraljici, v Rimu. Njena bolezen se je v zadnjih dneh tako poslabšala, da skoro ni več misliti na okrevanje, dasi se bo še podvrgla težki operaciji.

— **Zarubljena cerkev.** V novi shizmatični cerkvi v Parizu, ki jo je utemeljil izobčeni katoliški škof Villate z drugimi iz katoliške cerkve izstopivšimi duhovniki, so zarubili vse nepremičnine, tudi škofovsko mitro in palico. Škofa je dal rubiti neki vinski trgovec.

— **Fejervaryjeva vojašnica v Aradu.** Kakor znano, je mestna občina v Aradu sklenila, da odstrani vojašnico napis „Fejervaryjeva vojašnica“ ter ga nadomesti s imenom

Rakoczy. Višja vojaška oblast je sedaj naročila polkovniku S. segedinskega huzarskega polka, da se vsled višje odredbe ne sme s vojašnice odstraniti Fejervaryjevo ime, temuč se mora ta poskus preprečiti celo z orožjem.

Izpred sodišču.

Izpred takajšnjega porotnega sodišča.

— **Krivo pričevanje.** Janez Zupan, kamaosek iz Ribnega, je bil obsojen zaradi hudodelstva uboja na dve leti težke ječe z 1 postom in trdim ležiščem vsak mesec, ker so porotniki z 9 proti 3 glasovom potrdili stavljenju jim glavno vprašanje.

— **Pogumno dekle.** France Sušnik, 28 let star, posestnice sin iz Prapreč, je dne 27. grudnia m. l. zvečer srečal Marijo Klemenč, ki služi za dekle v Zagorju koje šla peš na obisk svojih staršev v Smartno. Prišel skozi vas Loke, se ji je pridružil ter jo vprašal, odkod prihaja. Nič slabega sluteča, mu je vse povedala. A Sušnik ji ovije roke okoli vratu in ji spodbije obe nogi, da sta oba padla. Ker je dekle vpilo, ji je mašil s sngom usta. To je trikrat storil, da bi ustregel svojemuhohotu. A korajžno dekle se ga je vselej otreslo. Zdaioi jo pograbi in nese pod neki kozolec, a tudi tukaj mu je bilo dekle kos. Končno je pa privabilo njeno vpitje Ivano Pavlič, ki je prišla ravno po cesti, naker je zbežal obdolženec. Radi spolne posilnosti je bil obsojen Sušnik na eno leto težke ječe in se bo vsak mesec po enkrat postil.

— **Na svojega očeta je hujškal** France Gregorač, kočarja sin iz Nove vasi. Pil je dne 26. velikega srpana m. l. po noči v družbi več fantov v domači vasi v gostilni Marjane Sedej, kjer se je nahajal v sprednji sobi tudi Gregoračev oče Andrej. Ta je bil nejevoljen na fante, ker je sin ž njimi popival, za to se je prišel večkrat v drugo sobo jeziti. Ko so pa fante, med njimi tudi France Gregorač, zapustili gostilno in šli pevaje domov, prišel je za njimi tudi oče Andrej ter fantom očital, zakaj danjovega sina s seboj vlačijo. To očitanje je sina Franceta tako vjezilo, da je, ko se je oče oddaljil rekel svojim tovarišem: „če ima kdo kaj krvi v sebi, naj pohiti za njim in ga naj udari.“ Takoj pobere Janez Šubič, čevljarski pomočnik iz Nove vasi, noko poleno in stopi za starim Gregoračem ter ga s tako silo udari po glavi, da se zgrudi na tla. V sled pretresa možganov je bil mož več ur nezavesten ter izgubil vsled tega močnega udara vid na levem očesu. Sin France Gregorač se zagovarja, da je mislil, da ga bo Šubič samo malo oklofotal, ne pa mu očeta pobil. Šubič pa pravi, da je mislil starega Gregorača samo po rami udariti, ne pa po glavi, kar se je le slučajno zgodilo. Stari Gregorač odločno potrdi, da ga je Šubič od spredaj po glavi udaril. — Gregorač je kot povzročitelj tepeža dobil tri tedne ječe, Šubič kot storilec pa eno leto.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj 27. februarja. Ogrski referenti o nagodbi so prišli danes semkaj. Jutri pridejo ministrski predsednik Wekerle in ministra Kossuth in Daranyi. Z jutrišnjim dnem se začno nagodbena pogajanja. Ob 4. pop. se je sešel ministrski svet, da določi dispozicijo za ta pogajanja.

Dunaj 27. februarja. Uradni list prijavlja sankcionirani zakon v preuredbi poslovanja pri najvišjem sodišču in pri nad-sodiščih.

Dunaj 27. februarja. Dines je tu umrl v starosti 72 let dvorni igralec Lewinsky, rodом ogrski Žid

Lov 27. februarja. Pravosodni minist-r hoče c sarju nasvetovati, da se ustavi sodno preganjanje makruskih dijakov.

Petrograd 27. februarja. „Novoe Vremja“ javlja, da je nad-sprevodnik dvornih vlakov snoči pri pregledovanju železniške proge naletel človeka, ki je položil na relse svinjo, v kateri je bila s 3 1/2 kg dinamita napolnjena bomba. To se je zgodilo malo časa pred prihodom vlaka, s katerim se je iz Carskega Sela pripeljal veliki kuez Nikolaj Nikolaevič. Storilec poskušnega atentata je ušel.

